

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Incllyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VII. Idem (a) Slevvicensi Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

rotius Ecclesiæ deberet consecratio innovari. Ad quod sic duximus respondendum, quod cum parietes in sua integritate permanserint, & altaris tabula mota, vel (c) enormiter læta non fuerit ob casum prædictum, nec Ecclesiæ, nec altare debet denuo consecrari. Datum Later. Non. Octob. Pont. N. (d) anno xv.

NOTÆ.

1. (a) *Idem.*] In hac sexta Compilatione tantum legitur *Idem*: in quarta verò, sub hoc titulo, cap. 1. legitur *Idem Archiepiscopo Bisantino, Pont. anno XV.* id est Pontificatus Innocentii anno 15. Sed ita restituo inscriptionem & litteram ex epistolis Innoc. III. editis à Bosqueto lib. 3. *regestr.* 15. *epist.* 164. Bisuntina Imperialis Bur-

gundiæ urbs est, ut referunt Krantzius lib. 13. *Saxonia, cap. 15.* De ea, & ipsius Ecclesiæ Cathedrali nonnulla notavi in *capite 14. de accusat.*

(b) *Principalis altaris.*] Quod nos dicimus summum, seu majus.

(c) *Enormiter læta.*] Juxta supra tradita in cap. 1.

(d) *Anno XV.*] Qui fuit Christi annus 1222.

CAPUT VII.

Idem (a) *Slevvicensi Episcopo.*

Cæmeteria verò, in quibus excommunicatorum corpora sepeliuntur per suorum (b) violentiam propinquorum, reconcilianda erunt asperione aquæ solenniter benedictæ, sicut in Ecclesiarum dedicationibus consuevit.

NOTÆ.

1. (a) *Slevvicensi.*] In hac sexta collectione legitur *Senonensi*, in quarta verò, sub tit. de celebrat. divini officii, legitur *Sevicensi*; sed restituo inscriptionem, & litteram textus ex ipsa Innocentii III. epistola, quam integram dedi in c. *postulasti, de foro compet.*

(b) *Violentiam.*] An hoc in casu incurratur excommunicatio minor, communicando cum excommunicatis per vim, latè exposui in cap. *sacris, de his qua vi.*

mus *homil.* 21. ad *populum*; & optimè denomine cæmeterii oratione speciali D. Hieronymus *epist.* 29. ad *Theod.* quamquam nec repudianda est ea ratio, quam tradit Apollinaris in catena Græca, ad illud Job cap. 3. *Nunc sopitus tacet, asserens mortem somnum dici, & à spe resurrectionis, & ex eo, quod mors sit somni soror, & somni gelida mortis imago, ut illustrant fuscè Theophilus lib. 7. de virtut. num. 117. Zerdà in advers. cap. 180. num. 2. unde meritò locus ille, in quo mortui sepeliuntur, cæmeterium dicitur, ut probant, & illustrant Baronius anno 130. num. 1. & 2. & anno 175. num. 3. & anno 192. num. 3. & anno 226. num. 7. & anno 260. & 261. & in *Martyrol. die 3. Januarii.* Azevedo in *leg. final. tit. 1. lib. 1. recop. col. 3.* Frances de *Eccles. subed. c. 26. de camel.* Murga *tom. 1. disquis. mor. disquis. 1.* Beyerlinck in *Theatro, verbo Cæmeterium.* Theophilus *tom. 15. ad finem, fol. 550. & de martyrio p. 4. c. 6. num. 7.* Spondanus de *camel. lib. 1. p. 3. cap. 13. num. 1.* Antonius Bozius in *Roma subter. lib. 1. de camel. cap. 1.* Zerdà *advers. dict. cap. 180.* Coriolanus in *brevariario, anno 226.* Severinus Binusius ad *epist. Calixti II. Cochier in fuscè histor. cap. 87.* & alii quos laudavi in *cap. 35. Concil. Illiber.* Interdum etiam cæmeteria dicuntur areæ.*

COMMENTARIUM.

2. **C**æmeterium vox Græca est, absurdè tamen Lucas Tudenis lib. 1. contra Waldens. c. 22. Cæmeterium dictum ait eo quod sit Christiani corporis cineribus consecratum; quasi nihil aliud sit cæmeterium, quam ciniterium, in quo cineres defunctorum terantur: quem meritò refellit Antonius Nebrissen. in *quinquag. cap. 12.* Nec magis appositè Durandus in *ration. cap. 5.* cæmeterii nomen deduxit à *cimeri*; id est dulci; ac *sterion*, id est statio, eo quod ibi dulciter stent corpora, vel quia ibi sunt cimices, id est vermes fetentes ultra modum. Ridelicè ista dicuntur, cum constet cæmeterium à Græco verbo *κοιμω*, quod dormire significat, esse derivatum, ut bene vidit Belletus de *officiis cap. 159.* unde apud Athenæum lib. 4. cap. 5. domus, in qua hospites dormire soliti, dicta est à Cretensibus cæmeterium. Facit Plinius lib. 2. *epist.* 17. & illustrat Bulengerus lib. 5. *opuscul. cap. 42.* Cæmeterii vox bellè quadrat loco, in quo jacent Christiani, qui ob spem gloriosæ resurrectionis, non tam mortui jacere, quàm dormire dicuntur, *Joannis cap. 11.* ubi Christus Dominus Lazarum dormire dixit: & D. Paulus 1. ad *Corinthios cap. 15.* ait: *Christus surrexit à mortuis primitus dormientium.* Et 2. ad *Thessalon. c. 4.* ubi Sanctus Hieronymus id observavit: itemque *epist.* 29. & pulchrè S. Augustin. *epist.* 122. ac S. Chrylосто-

Terul. ad *Scapulam cap. 3.* Polyandr. D. Hieronymus in *cap. 1. Hieremie, & in cap. 10. Matthæi.* Tumbæ, catatumbæ, cryptæ arenariæ, accepta ab Hebræis consuetudine, quos in cryptis mortuos sepelisse, loculis in eis excavatis, docet exemplum Abraham, quod refertur in *cap. 23. Genes.*; & sepulchri Christi Domini, quod fuisse scissum in saxo, sive petra, tradunt D. Mattheus *cap. 27.* & Lucas *cap. 23.* quem morem sequuntur Christiani cæmeteria tum Romæ, tum alibi in cryptis arenariis construebant; non verò in terram deorsum corpora reponebant, sed excavatis desuper loculis in lateribus cryptarum formicæ sustinentibus, ut fidem faciunt quæ Romæ refossa sunt, & exaravit Antonius Bosius d. lib. 1. *Rom. subter.* & ex D. Hieronymo probavi in *ditto can. 35. Concilii Illiber.* ubi notavi, in cæmeteriis

riis convenisse olim fideles ad sacros conventus, ad orandum, & sacrificium Missæ celebrandum: & quantâ frequentiâ fideles illuc accederent, describit Prudentius *hymno 4. de sancto Hippolyto*.

*Mane salutarum concurrunt, omnis adorat
Pubes: eunt redeunt solis ad usq; obitum.*

Conglobat in cuneum Latios simul, ac peregrinos

Permixtum populos religionis amor.

Et latè probat Spondanus *lib. 1. de cæmeter. sacr. p. 3. cap. 13.* ubi docet in cæmeteriis mysteria Sacramentorum, & sacras functiones in ipsis frequenter obiri.

3. Ut autem hæc omnia ritè peragerentur, cæmeteria, sicut Ecclesiæ, dedicantur, consecranturque. Glossa in *cap. in Ecclesiis, verbo si iterum 13. quest. 2.* Innocentius & Abbas in *cap. abolende, de sepultur.* Conrad. Brunus *lib. 4. de cærem. cap. 2.* unde obtinuit, ut iisdem fermè, quibus Ecclesiæ, privilegiis, & immunitatibus decorentur, *cap. si quis contumax 17. quest. 4. cap. Ecclesia, de immunit. Eccl.* & hanc consecrationem cæmeteriorum perantiquam esse constat ex Gregorio Turon. *de gloria Confess. cap. 106.* ubi agens de obitu B. Radegundis Francorum Regina, quæ in monasterio Pictaviensi à se constructo decesserat, ait se cum ejus transitum audisset, eò accessisse absente Episcopo Pictaviensi; & cum Abbatissam hortaretur, ut corpus sepulture traderet, respondisse Abbatissam: Et quid faciemus si Episcopus urbis non advenerit? Quia locus illè, in quo sepeliri debet, non est sacerdotali benedictione sacratu, ipsumque Gregorium rogatum à civibus eum consecrasse, probat Spondanus *dict. lib. 1. cap. 15.* Unde eisdem modis polluitur cæmeterium, ac Ecclesiæ. Immo violatâ Ecclesiâ violatum creditur cæmeterium, tanquam locus accessorius: non verò violatè cæmeterio, violatâ creditur Ecclesiæ, ut probat Suarez *tom. 3. in 3. p. disput. 81. sect. 4.* Barbosa *de potest. Episc. 2. p. alleg. 28. & de jure Eccles. lib. 2. cap. 4. num. 19. & cap. 9.* Facit disertus textus in *cap. unic. hoc. tit. in 6.* & sicut excommunicati in Ecclesiis sepelire non possunt, ut probavi in *cap. sacris de sepult.* ita nec in cæmeteriis. Innocentius III. *lib. 2. regest. 14. epist. 74.* ubi notavit Idumay.

COMMENTARIUM.

4. **E**X his tribus decretalibus sequens deducitur assertio: Si Ecclesiæ diruatur, & reedificetur, iterum est consecrandâ; si verò tantum violetur, reconciliari debet per aquam cum vino, & cinere benedictam, & interius non licet in ea Missam celebrare. Probant eam textus in *cap. Ecclesiis 3. 68. dist. cap. si motum 19. cap. sicut 11. de consecr. dist. 1. cap. quia scelerata 24. de consecr. dist. 2. cap. ex tuarum, de privil. cap. final. hoc. tit. cap. unic. hoc. tit. in 6. cap. significasti, de adulteris, cap. cum illorum 32. de sent. excom. cap. is qui 18. eod. tit. in 6. Clemens III. relatus post Concil. Lateran. p. 50. cap. 67. ibi: Ecclesias, quæ sanguinis, vel seminis sunt effusione polluta, convocatis clericis convocatis, cum processione, & aqua benedicta asperione, prout in Ordinario habetur adscriptum, poterit emundare (loquebatur cum Sanguino Episcopo.) Concil. Colonienfe 2. p. 9. cap. 17. cujus verba refert Crespetius in *summa, D.D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.**

verbo Ecclesiæ, fol. 292. Illustrant autem congestos à Garanna & Barbosa hic, idem Barbosa *de potest. Episcop. alleg. 28. num. 31. & libro 2. de jure Eccles. cap. 4. P. Henao tom. 2. de sacrific. Missæ, disputat. 23. sect. 3.* Suarez *de sacram. disputat. 81. quest. 83. sect. 4. & tom. 1. de relig. lib. 3. cap. 2.* Delbene *tom. 1. de immunit. Eccles. cap. 2. sect. 2. Diana part. 11. tract. 2. resol. 58. & tract. 3. resol. 21. & 23.* Peckius *de Eccles. repar. cap. 36.* Passerinus *intero tractatu de pollut. Eccles. Murga tom. 1. disputat. tract. 2. disputat. 1.*

Sed hæc assertio difficilis redditur sequenti juris consideratione; nam quemadmodum res semel Deo dicata amplius ab humanos usus converti nequit, *cap. qua semel 19. quest. 3. regul. semel 51. de R. 1. lib. 6. cap. ad hoc 4. de relig. domib. cap. Apostolicos 13. 12. quest. 2.* & ideo ligna Ecclesiæ non sunt in profana ædificia convertenda, *cap. ligna 38. de consecr. dist. 1. & ornamenta vetulitate consumpta debent ad cinerem redigi, & in parietibus includi, cap. altaris, de consecr. dist. 1.* ita etiam Ecclesiæ constructa in alieno solo, *cap. quest. 41. 17. quest. 4.* Glossa verbo *Construxisse, in dict. cap. Apostolicos*, contra vulgare principium textus in *§. cum in suo, Insti. de rer. divis.* Ergo nullo casu potest Ecclesiæ semel consecrata profana fieri, ita ut novâ indigeat consecratione. Augetur hæc difficultas ex *l. ados 73. ff. de contrahend. emption. §. sanè, Insti. de rer. divis.* ubi docetur, quod ædes sacra, etiam si diruta sint, manent sacra: igitur Ecclesiæ etiam diruta manent sacra, nec iterum consecranda est. Etiam secunda pars præsentis assertionis, ubi docetur Ecclesiæ violatam esse reconciliandam per aquam cum cinere, & vino benedictam, impugnatur ex eo; nam *cap. si motum 19. de consecr. dist. 1.* docetur, Ecclesiæ violatam diligentissimè esse expurgandam, & de novo consecrandam; & in *cap. Ecclesiis 20. ead. dist.* statuitur, simili modo consecrandam esse Ecclesiæ pollutam sanguinis aut seminis effusione, ac si exusta sit. Igitur quia Ecclesiæ non solum eo casu, quo penitus est destructa, reconsecrari debet, verum etiam tantum violata, seu polluta fuerit.

6. Quibus difficultatibus minimè obstantibus vera est præsentis assertio, pro cujus expositione sciendum est, pollutionem Ecclesiæ, esse mortalem maculam, quæ locus sacer exiit publicis actionibus, ibi: *Ecclesiastico jure peculiariter vetitis; & quodam modo afficitur, ut ibidem jure ipso divinorum officiorum celebratio, & fidelium sepultura ante reconciliationem interdicanter; nullâ tamen in transgressores poenâ eodem jure lata: & licet in hoc titulo promiscuè DD. utantur pollutione, & violatione; tamen differunt pollutio à violatione, ut species à genere; violatio enim Ecclesiæ latius patet quàm pollutio: & licet omnis pollutio sit violatio, tamen non omnis violatio Ecclesiæ est pollutio; siquidem Ecclesiæ violatur per furtum, seu sacrilegium, cum ejus violenti effractione, ut probat Passerinus *p. 1. de pollut. Eccles. c. 3.* sed ut id facilius cognoscamus, modos quibus polluitur Ecclesiæ, breviter referamus. Et primò polluitur sanguinis effusione in ea factâ, *cap. Ecclesiis 20. de consecr. dist. 1. c. final. hoc. tit. c. unic. eod. tit. lib. 6. cap. Ecclesiis 3. 68. dist. cap. ex tuarum, de privil. cap. cum illorum 32. de sent. excom. Concil. Colon. celebratum**

Cccc anno

anno 1536. cap. 9. p. 17. l. 20. tit. 10. partit. 1. in quibus iuribus nihil aliud statuitur, quam sanguinis effusione Ecclesiam violari: sed id accipiendum est de injuriosa, & voluntaria effusione, ut docent Suarez *dict. sect. 4. §. 2.* Passerinus *de pollut. Eccles. part. 6. per tot.* P. Henao *dicta disp. 33. sect. 5. num. 48.* Murga *tom. 1. disquisit. tract. 2. disquis. 2. per tot.* Unde effusio sanguinis per jocum accidens, etiam in magna quantitate non violat Ecclesiam; quia talis effusio vacat omni injuriâ. Suarez *suprà*, Diana *part. 11. tract. 2. resol. 58.* Illud autem quæri solet, an Ecclesia polluatur, si vulnus in Ecclesia inferatur, sanguis verò effluat extra Ecclesiam, vel si intra Ecclesiam, in vas aliquod, ita ut pavimento, aut Ecclesie parietes non contingat? Quo casu dicendum est, per vulnus in Ecclesia illatum eam violari, *cap. proposuisti, hoc tit.* quia nihil interest, utrum sanguis in ipsa Ecclesia effluat, an extra perfundatur; quia utroque casu æqualiter Ecclesie injuria inferitur vulnere illato, ex quo immediatè sanguis perfundatur. Idemque dicendum est, si causa vulneris ab Ecclesia oriatur, extra illam tamen effectum habeat, veluti si lapis, aut lancea ab Ecclesia emitatur, sed ictus fiat extra Ecclesiam, vel è contrario. Suarez *ubi supra*. His consequens est, Ecclesiam violari homicidio injurioso intra ambitum Ecclesie commisso, *cap. si motum, de consecr. dist. 1. cap. proposuisti 4. hoc tit.* Nec interest, homicidium perpetratur per suffocationem, contusionem, aut sanguinis effusionem, cum prædicti textus diferim hoc non constituent, & utroque casu magnus horror sequatur ex homicidio loco in sacro admisso. Suarez *dicta disp. 81. sect. 4.* Passerinus *suprà, p. 5. cap. 7.* Henao *tom. 2. de sacrif. Missæ, disput. 33. sect. 5.* Non tamen sequitur Ecclesie violatio ex homicidio casu admisso; quia voluntarium non est, & culpâ caret, *cap. qualis 25. cap. final. de homicid.* veluti si ædificium corruat, aut quid simile in Ecclesia contingat, unde hominum cedes sequatur. Suarez *dict. sect. 4. in principio*, Passerinus *dict. part. 5. cap. 8.* Idem procedit in homicidio justo, quod propter necessariam vitæ defensionem perpetratum fuit, quia injuriosum non est, *l. ne vim, ff. de justitia & jure, cap. 3. de homicid.* Passerinus *dict. p. 5. cap. 29.* Non tamen idem dicendum est in homicidio justo judicis factò, veluti si sententiâ judicis intra Ecclesiam aliquis occidatur: nam quamvis justa sit sententia quoad poenam; est tamen injuriosa exequutio propter loci reverentiam. Similiter non violatur Ecclesia si homicidium fiat in locis subterraneis separatis à corpore Ecclesie, aut in cubiculis constructis supra tectum Ecclesie; quia hæc omnia sunt extra Ecclesiam. Docet Sanchez *lib. 9. de matrim. disput. 15. num. 26.* Etiam deducit Suarez *ubi supra, sect. 4.* quod si vulnus intra Ecclesiam inferatur absque ulla sanguinis effusione, mors autem extra Ecclesiam sequatur, violationem non induci: quem sequuntur Passerinus *dict. part. 5. cap. 2. §. 5. per rotum.* Diana *p. 6. tract. 6. resol. 26.* Dicastillo *tract. 5. disputat. 4. dub. 7. num. 114.* Henao *ubi supra*. Vel si vulnus extra Ecclesiam inferatur, & eo percussus intra Ecclesiam moriatur, Passerinus *dict. p. 5. quest. 5.* Inde etiam deducitur, homicidio à seipso cuique illato, violari Ecclesiam; quia injuriosum est si fiat ab homine sanæ mentis,

cap. contingit, de sent. excom. A furioso, vel ebrio factum, quia injuriosum non est, non violat Ecclesiam.

Deinde polluitur Ecclesia humani seminis effusione in ea facta, *cap. si motum, cap. Ecclesie, de consecr. dist. 1. cap. final. boetius, cap. vis. eodem titul. in 6. cap. significasti 5. de adul. l. 20. palladius, titul. 10. part. 1.* Henao *ubi supra, num. 54.* Passerinus *de pollut. Eccles. p. 7.* Murga *tom. 1. disquisitionum, tract. 2. disquis. 3. per totam*: quod procedit quando intra Ecclesiam facta fuit humani seminis effusio peccaminosa à quocunque, vel fideli, vel infideli, etiam si contra naturam peccaverit: sed si talis effusio non sit voluntaria, non est injuriosa Ecclesie, licet aliquando à peccato non sit immunis, juxta ea, quæ notantur in *capite final. 6. dist.* ideoque per eam non polluitur Ecclesia. Suarez *dict. sect. 4. §. 3.* per pollutionem autem voluntariam occultam licet committatur sacrilegium, tamen Ecclesiam non polluit, aliis relatis probat Mendo *in statera, dissert. 5. quest. 6.* quod agnoverunt Ethnici ipsi animadvertentes in polluentes templa usu veneris. Plato *lib. 12. de legibus*, capite luendum noxam hanc deeerit. Plura Tiraque *lib. 1. 5. connub. num. 107.* Deinde desideratur, ut fiat intra ipsam Ecclesiam, nec sufficit intervenire in locis subterraneis separatis à corpore Ecclesie, vel in turri ipsius. Sotus in *4. dist. 32. quest. unic. art. 3.* Corduba in *summa, quest. 12.* Circa copulam tamen conjugalem utrum per eam violetur Ecclesia, dubitant Interpretes, & disputant *suprà* laudati, Sanchez *de matrim. lib. 9. disputat. 15. per tot.* Gregorius Lopez in *dist. l. 20. partit. Corduba in summa, quest. 12.* Circa copulam tamen conjugalem utrum per eam violetur Ecclesia, dubitant Interpretes, & disputant *suprà* laudati, Sanchez *de matrim. lib. 9. disputat. 15. per tot.* Gregorius Lopez in *dist. l. 20. partit. Hostiensis in cap. final. num. 3. hoc tit.* Et negativam sententiam, videlicet non violari, docuerunt Glossa in *dist. cap. Ecclesie*, verbo *Semine*, Gaspar Hurtado *lib. 4. de sacrif. Missæ, disputat. 7.* P. Franc. Amicus *eod. tract. disputat. 33. sect. 12. num. 337.* Basilius *de matrim. libro 1. cap. 10.* Arriaga, & alii, quos laudat, & sequitur Diana *p. 11. tract. 8. resol. 34.* pro quibus faciunt textus in *dist. cap. si motum, dist. cap. significasti*, ubi docetur, adulterio pollui Ecclesiam, indeque deduci videtur, illicitum tantum concubitus præstare causam violationi: quod ita agnovisse videtur Rex Alfonso in *dist. l. 20.* Sed frequentius recepta est contraria sententia, videlicet omnem copulam, etiam conjugalem, polluere Ecclesiam, ut docuit Glossa *verbo Semine*, in *cap. unic. hoc tit. in 6.* quam ibi sequuntur Dominicus, & Francus, Turriserem. in *dist. cap. Eccl. num. 3.* & alii plures, quos referunt, & sequuntur Sanchez *de matrim. d. disp. 9.* Henao *ubi supra, num. 63.* Passerinus *dict. p. 7. de pollut. Eccles. cap. final.* nam cum generaliter caveatur in *dist. cap. Ecclesie, cap. final. hoc tit.* quacunque effusione seminis Ecclesiam violari, satis innuitur, per quemcunque concubitus, non solum illicitum, & adulterinum, de quo jam cautum fuerat in *dist. cap. si motum, cap. significasti*, verum & conjugalem, Ecclesiam pollui, propter loci reverentiam, etsi actus licitus sit, ut de homicidio auctoritate judicis in Ecclesia factò superiori numero dicebam. Evenire tamen potest, ut hæc copula conjugalis non violet Ecclesiam, veluti si habeatur à conjugibus, qui alibi habitationem, & mutuum congressum habere nequeunt, & vitare incontinentiam non valent, veluti si alii in Eccle-

Ecclesia obfessi sint conjuges, ita ut non sit aditus ad loca prophana, & non possint se continere absque peccati periculo; nec attenditur utrum occulta sit cohabitatio, vel publica; quia in hac specie conjugibus prædicta copula prohibito relaxatur, quia ut docet Sanchez *dist. disput. 15. num. 12.* concurrunt duo præcepta inter se contraria, quorum unum fundatur in honestate, & externa reverentia loci sacri, nec aliam habet adjunctam intrinsecam malitiam; aliud autem tendit ad tollendam causam peccati, & periculum incontinentiæ, quæ intrinsecè mala est; unde ob præceptum posterius, quo majus malum vitatur, fortius est, & prius superatur, argumento textus in *c. nervi, c. duo mala, 13. dist.* Extra hunc ergo casum illicita est copula conjugalisis in Ecclesia, sive publica sit, sive occulta. Ex publica violatio Ecclesiæ inducitur: ex occulta peccatum sacrilegii committitur ob loci reverentiam. Cui doctrinæ consequens est, non licere sine peccato debitum conjugibus petere, vel reddere intra Ecclesiam, & utrunque aequaliter peccare, & notant Sanchez *dist. disputat. 5. num. 8.* Basilii *lib. 10. cap. 10.* & illustri miraculo in conjuges usos conjugio, in Ecclesiæ adhærente cella firmat S. Odo *lib. 2. collat. c. 17.* Nec obstat, quod qui votum emittit castitatis, absque peccato sacrilegii debitum petere nequit; & tamen illud impune reddit, immò tenetur, ut docet idem Sanchez *lib. 9. de matrim. disput. 6.* quia magnum discrimen versatur inter hos casus; nam cum prohibetur copula conjugalisis in Ecclesia propter loci reverentiam, in ipsam actionem, ac veluti in rem ipsam dirigitur prohibitio: quare aequè peccat tam petens, quam reddens. At verò cum propter voti obligationem copula prohibetur, prohibitio ipsa est personalis, & ideo qui votum emisit, petere debitum nequit, quia juri suo renunciare potuit, sed in alterius præjudicium id efficere non valet, nec debuit; & ideo absque metu sacrilegii conjugi petenti debitum illud reddere valet. An verò occulta effusio sanguinis, aut seminis polluat Ecclesiam, vel desideretur notoria, dubium est? Notoriam desiderari docent Suarez *tom. 3. in 3. p. disput. 81. sect. 4.* Vazquez *1.2. disput. 98. num. 6.* Contrà, occultam sufficere tenuerunt Lessius *lib. 4. de virtut. cap. 3. num. 86.* Sanchez *lib. 9. de matrim. disput. 15. num. 11.* Salas in *1.2. d. sp. 31. num. 14.* Sed lis est fortasse de vocibus; nam quamvis verum sit, Ecclesiam per se, & ex natura talis facti, violari per effusionem prædictas occultas, non tenemur tamen abstinere à celebratione in tali loco quamdiu ea loci violatio occulta est, nec ita vulgatur, ut possit notoria cenferi.

Rursus violatur Ecclesia, si in ea sepelitur fidelis excommunicatus, *c. in consilium, hoc tit.* ex quo ita id docuerunt Suarez *dist. sect. 4. §. 4.* Passerinus *de pollut. ecclesiast. p. 8. per tot.* nam licet in eo textu tantum statuatur, reconciliandum esse cæmeterium, in quo excommunicatus sepultus est, & de Ecclesia nihil dicatur; tamen satis deducitur, idem jus observari circa Ecclesiam; nam cæmeterio non alia ratione reverentia debetur, quam quia est sacrum, ut supra notavi, aut accedit loco sacro, *capite unic. hoc tit. in 6.* Hoc autem ideo statutum est, quia excommunicatus à communione Ecclesiæ segregatus indignus est sepulturâ ecclesiasticâ, ut latè prod. D. D. Gonzal. in *Decretal. Tom. III. Pars II.*

bavi in *cap. sacris, de sepultur.* Unde sicut injusta sepultura infidelis Ecclesiam polluit, ita & sepultura excommunicati. Hoc autem, ut rectè notavit Suarez *ubi supra*, post extravagantem Martini V. *Ad evitanda*, procedit in excommunicato publicè denunciato, aut notorio clerici percussore; nam effectus prohibetæ communionis à jure communi suspenduntur illa constitutione. Etiam violatur Ecclesiâ, si in ea sepeliatur infidelis, aut paganus, *cap. Ecclesiam 27. cum sequenti, de consecr. dist. 1.* docent alii relatis Diana *p. 11. tract. 8. resol. 22.* Henao *dist. tom. 2. de sacrif. Missæ, disput. 23. sect. 4.* Murga *tom. 1. tract. 2. disquisitionum Moral. disquisit. 4. per totam*: nam licet in sepeliendis quibuscunque defunctis pium, & laudabile opus exerceatur, *capite 2. cum aliis 13. quest. 2.* in Ecclesia tamen corpora fidelium defunctorum sunt tumulanda, *capite nullus 18. 13. questione 2.* alia autem infidelium cadavera deturpant, & fœdant Ecclesiam, & ab ea prorsus abicienda sunt; & si fuerint sepulta in loco Ecclesiæ, ante ipsius ædificationem exhumanda sunt, & foris projicienda, radique debent lapidos, & tigna, ut ibi Ecclesia ædificetur, *dist. cap. Ecclesiam 28.* Suarez *dist. sect. 4. §. 5.* ubi notat hoc etiam procedere, cum pueri baptizati sepeliantur in Ecclesia: sed si adhuc in uteris maternis cum matre sepeliantur, non violatur Ecclesia. Tandem licet plures relati à Barbosa *dist. lib. 2. juris Eccles. cap. 4. num. 25.* existimaverint, violari Ecclesiam per consecrationem, aut benedictionem factam ab excommunicato non tolerato; contrariam tamen tenuerunt Suarez *dist. disput. 81. sect. 4. vers. Quarto violatur.* Gibalinus *de censur. disquis. 7. quest. 5. propos. 1. consecr. 4.* P. Henao *tom. 2. de sacrif. Missæ, disput. 23. sect. 4.* & meritò, nam talis violatio non est expressa in jure: ergo nullo modo datur. Et si infestis, Ecclesiam violari, si excommunicatus non toleratus sepeliatur in ea, ut proximè probavit ergo similiter violabitur Ecclesia per consecrationem, aut benedictionem factam ab Episcopo excommunicato non tolerato. Respondeo argumenta à paritate esse parum efficacia in subiecta materia poenarum ecclesiasticarum. Hinc tu ipse negas violari Ecclesiam per excommunicati vitandi, aut schismatici celebrationem in ea, juxta caput à nobis *2. de Sacram. non iter.* & per sepulturam hominis personaliter, nominatimque interdicti; quamquam argumentum à paritate videatur non minorem vim habere in duobus his casibus, si legeris Dianam *part. 11. tract. 8. resol. 12.* Si autem Ecclesiæ consecrata, vel occupata fuerint ab hæreticis, à Catholicis reconciliari debent. Concil. Aurel. *1. can. 11.* ibi: *De hæreticis clericis, qui ad fidem catholicam plenâ fide & voluntate venerint, vel de basilicis, quas in perversitate sua Gothi hærenus habuerunt, id censuimus observari, nisi clerici fideliter convertantur, & fidem catholicam integrè confiteantur, vel ita dignam vitam morum, & actuum probitate custodiant, officium, quo eos Episcopus dignos esse censuerit, cum imposita manus benedictione suscipiant, & Ecclesias similes, quo nostra innovari solent, placuit ordine consecrari.*

Ultimò sciendum est, in Ecclesia, vel altari violato non licere divina officia celebrare antequam reconcilietur: est enim ipsi loco ob violationem, cele-

bravi non
poteft.

tionem, seu pollutionem imposita quædam suspensio, *cap. final. hoc tit.* & si quis in Ecclesia polluta, vel altari violato celebraverit scienter ante reconciliationem, reus erit gravis peccati, & arbitrio Episcopi puniendus, *cap. is qui 18. de sent. excom. lib. 6.* nullam tamen irregularitatem incurret, quia in jure expressa non est. Suarez *diçt. sect. 4. §. sed quæres.* Hæc enim suspensio, quæ provenit ex violatione loci sacri, non est imposita personis, sed locis violatis, ejusque conditionis est, ut nec sit censura, nec effectum censuræ obtineat, sed infert canonicum impedimentum, ne celebretur in Ecclesia sub pœna gravis peccati, *diçt. capite is qui 18.* nam si speciali censurâ interdicti locus affectus esset, celebrans in eo maneret irregularis, *diçt. cap. is qui 18. §. ult.* Henao *diçt. disput. 23. sect. 3.* Notandum tamen est, solum prohiberi propter violationem Missam, vel divina officia celebrare, non verò verbum Domini prædicare, & similia, argumento textus in *cap. responso, de sent. excom.* notarunt Navarrus in *Manuali, cap. 27. num. 176.* Zerola in *praxi Episcopali, 1. part. verbo Pollutio, quæst. 4.* Illud etiam omittendum non est, quod si pollutio Ecclesiæ contingat dum Missæ sacrificium offertur, adhuc canone non cæpto, presbyter non debet eam profequi, sed potius dimittere; si autem post canonem violatio contigerit, prosequendum est sacrificium, ut resolvunt Suarez *d. sect. 4. §. Secundo quæritur.* Sotus in *4. disp. 13. quæst. 2. art. 3.* Ut ergo divina officia ritè peragantur, Ecclesia polluta reconciliari debet, ita ut si tantum benedicta erat, per simplicem Sacerdotem reconcilietur, *cap. final. hoc tit.* si verò fuerat consecrata, per Episcopum, ut infra dicemus in *cap. aquam:* reconciliatioque fieri debet aquâ cum vino, & cinere admixtâ, & certis precibus, quæ referuntur in Ordine Romano: & debet reconciliari expensis ejus, qui eam violavit.

10.
Traditur
ratio deci-
dendi.

His suppositis ratio præsentis assertionis ex eo provenit; nam cum non solum desideretur ad officia divina ritè celebranda, ut locus ipse consecratus sit, juxta adducta supra in *cap. 1. verum etiam exigatur, ut post consecrationem ab omni sorde & macula servetur immunis; nam sicut impuri homines repelluntur ab altaris participatione, cap. sicut 11. de consecr. dist. 1. cap. qui sceleratè 24. de consecr. dist. 2. nec licet nisi in sacris, & puris vasibus celebrare, & cum sacris, honestisque vestibus, cap. in sancta, cap. vestimenta, de consecr. dist. 1. ita & circa templa, & altaria idem observandum est, ut sint consecrata, & sanctitatem consecrationis retineant, ex juribus supra pro illustratione conclusionis adductis; nam cum locus sacer certis casibus pollui possit supra enumeratis, ut apud Romanos eveniebat, si res sacra ab hostibus occupabatur, l. cum loca 36. ff. de relig. & sumpt. funer. l. sacra 9. §. 2. ff. de ver. divis. Macrobius lib. 3. Saturn. cap. 8. illustrat Brissonius lib. 1. antiquit. cap. 2. rectè in præsentem docetur, necessariam esse reconciliationem, ut in loco sacro, seu polluto divina officia possint celebrari.*

Nec obstat prima difficultas supra adducta; nam ex ea tantum evincitur, quam indecens sit loca sacra prophanari, vel macula conspergi, cum grave peccatum ex simili violatione, & pluribus exemplis probat Pechius in *diçt. regul. Semel:* non tamen inde deducitur, factio Ecclesiam violari posse, & pollui, ut in casibus supra relatis. Nec obstat augmentum ipsius difficultatis deductum ex *diçt. l. si heres 73.* quia dicendum est, templum destructum sacrum manere, ita ut distrahi non debeat, nec in usus prophanos converti; quia semel Deo dicatum fuit; sed nihilominus consecrationis virtutem amittit, ut in eo divina officia celebrari non possint, nisi denuò consecretur; nam terræ motu non amittitur tota religio templi, sed infligitur quædam suspensio, & violatio, ut supra dixi. Nec obstat textus in *diçt. cap. si minus, cap. Ecclesis,* quibus communiter responderetur, ibi verbum consecrationem, accipi pro reconciliatione; ita ut sensus sit, Ecclesiam homicidio, aut simili casu violatam, esse reconciliandam. Sed quis non statim agnoscit, quam aliena sit hæc interpretatio à proprietate ipsius verbi, consecrationem! Quare verius credo, olim Ecclesiam pollutam reconciliari, & postea iterum consecrari, usque dum propter difficultatem convocandi Episcopos ad consecrationem receptum fuit, ut tantum ab Episcopo proprio Ecclesia polluta reconcilietur; quod facile colligitur ex *cap. proposuisti, hoc tit.* ubi Innocent. III. indulget Petro Archiepiscopo Compostellano, ut possit Ecclesiam ipsam pollutam reconciliare absque eo, quod denuò consecraretur: quam specialem gratiam Innocentius non concederet, si jure communi non esset necessaria nova consecratio, & reconciliatio sufficeret.

Sed supra traditis obstat textus in *cap. 2. de sacrament. non iter.* ubi cum agatur de schismate Egberti Waldemari, cujus historiam ibi retuli, consultus fuit Honorius, an corpora schismaticorum sepulta tempore ipsius schismatis, essent exhumanda? Et quia presbyteri degradati ausi fuerant in ipsis Ecclesiis celebrare, an Ecclesiæ essent iterum consecrandæ. Et respondet Honorius, nec corpora esse exhumanda, nec Ecclesias reconciliandas: ergo quia non violatur Ecclesia, etsi in ea excommunicati sepeliantur, ita ut novâ reconciliatione indigeret. Cuius textus expositio ex supra traditis provenit; nam cum Ecclesia polluaturn tantum in casibus supra relatis, & in illius textus specie nullus ex eis adesset, licet non leviora delicta admiffa essent, siquidem degradati celebrant in ipsa Ecclesia, & schismatici sepultura defunctorum interfuerant, tamen quia ipsi defuncti catholici erant, nec à communionem Ecclesiæ seclusi reperiebantur, ideo propter delicta ipsorum ministrorum non polluitur, aut violatur Ecclesia, nec nova indiget reconciliatione, quia ex his causis Ecclesia non violatur.